

TARJÁN TAMÁS

Tokaj-nosztalgia

A Tokaji Írótábornak működése második évében, 1973-ban lehettem először vendége. Ma már néha „alapító atyának” neveznek, de nem: másodfű csikóként ugrándoztam a nagy nevek, a jobbára frissen megismert tekintélyes írók, szociográfusok, más nevezetesegek között. Budapesten az Eötvös Kollégium speciálszemináriumán tanárom volt (és 1971 januárjában első publikációm megjelentetője) Kabdebó Lóránt irodalomtörténész, aki a Napjaink című, akkor erős vonzáskörű és kisugárzású miskolci folyóirat szerkesztésében fontos szerepet vitt. Ő hívott meg Tokajba. Friss diplomásként, első külföldi (jugoszláviai) utamat követően, a pesti bölcsészkarri állás betöltésére készülve (tudományos segédmunkatárs a mai magyar irodalom tanszékén) a táborban telt egy hét alig feldolgozható nagy élményt jelentett számomra. Mivel egyik diszciplínám a néprajz volt, az irodalom mellett e tárgyban is igyekeztem hasznosítani a látottakat, hallottakat.

Eleinte hat-hét napot ölelt fel a több utazással, megyejárással tarkított tábor. Tiszaladány kedves falumá lett (minden táborlakó ellátogatott egy-egy családhoz, jómagam a számos Csikai família egyikének szeretetét élvezhettem, pedig akkori, huszonnégy éves személyemben igazán nem egy oly híres író jutott nekik, mint sok más családnak). Jártunk tapasztalatot szerezni városokba is. Akkor vagy a következő esztendőben egy miskolci szocialista brigádhoz osztottak be. *Mi sem vagyunk angyalok* – ezt a nevet viselték. Harcos antinikotinistaként folytattak dohányzásellenes akciókat, de nevükkel jelezték: az egyéb földi örömeiket, a jókedvet nem vetik meg.

Ézernyi epizódot eleveníthetnék fel, hiszen a következő három évtizedben sosem hiányoztam Tokajból (s amikor egy időre költözött, Szerencséről). Apám halála után néhány hónappal, nagyapám távozása után néhány nappal (1978-ban) sem, Nyugat-Európából épp csak hazaérkezve – már másnap – sem, egyéb tennivalókkal versenyt rohanva sem. A tokaji tábor minden évi időmérőm volt: tanácskozásaival, kirándulásaival, baráti és vita-közösségeivel, hangulatával, pincézéseivel, jó boraival mintegy lezárta az előző „munkaévet”, s indítást adott a következő két félévnyi élet-szemeszterhez, jövő nyárig. Sokszor tartottam előadást is (nőalakok irodalmunkban; dramaturgiai kérdések; műelemzések stb.). Azok közé tartoztam, akik a tábor irodalmi jellegét fontosabbnak akarták tudni a társadalompolitikai törekvéseknél. Keményebb epizódokra ugyancsak emlékszem, késhegyig menő szópárbajokra, bárányfelhőkől vihart hozó véleménykülönbségekre – ám ezek egy része már összefoglaló művekben, évkönyvekben feldolgozást nyert. A tokaji tábor az ezredfordulóra irodalomtörténétté, sőt – a maga módján – a közelmúlt és a jelen történelmének egy szeletévé vált.

2000 után két-három évente látogattam az immár rövidebb időtartamú, szándékaiiban, irányultságaiban új célokat kítűző írótáborba, az újult arculatú városba. Az 1972 óta eltelt időszak dokumentációját külön könyvespolcon és vaskos dossziékban őrzöm. A pár éve nekem adományozott díjra, a kis tokaji hordóra büszke vagyok. Úgy helyeztem el, hogy ébredéskor mindig rá esik első pillantásom.

Kötetet írhatnék boldogító és kevésbé boldogító emlékeimről. Mennyi élményszerű tokaji kézfogás! (S hány ballépés, melyet jobb lenne elfeledni.) Ám csupán életem egyetlen „költői sikerével” hozakodom elő. Az írótábor minden évben ünnepelt valamit. Évforduló, alkotói jubileum, faültetés, koszorúzás: a gyűlekezet ebben a formában, szelteni és tárgyi emlékekkel (például a dombornívek díszítette emlékfallal) is igyekezett nyomot hagyni az oly szíves vendéglátó településen. 1995-ben az Orpheus folyóirat

évfordulója kapcsán (öt éve jelent meg először) a tábor vezetői és a lapgazda bordalversenyt rögtönöztek. A délutáni tanácskozás alatt, fejből írtam az alábbi zöngeményt, mely az esti borozáskor kihirdetett eredmény szerint a legsikerültebbnek nyilvánított és egy palack nedűvel jutalmaztatott. Húszan vettünk részt a jeligés vetélkedésben (egy szerző két művel), de micsoda neveket – igazi költőket – előztem meg: Balla D. Károlyt, Tóth Évát. Bocsánatukért esedezem ma is; maradjon a felelősség a zsűrié. (Lábjegyzet a bordalhoz: a helység egyik patinás épületében akkortájt sztriptízbárt nyitottak, s megsaporodtak a lángososokkal, palancsintásokkal konkuráló hotdog-standok.)

A tábor alkalmi, sokszorosított kiadványa, a (B)Orpheus egy évvel utóbb, visszapillantva közölte paródiaszerű versemet. Ennek nyomán később más, komoly kötetekben szintén napvilágot látott játékos dokumentumként. Álljon itt is, a tokaji író-tábor, „az én Tokajom” emlékeként:

TOKAJI BORDAL

I-ső korty

Hát ha bordalt – bordalt! Lesz két oldal bordal,
 Bor- és nődicsérő, párolt oldalborda-l... –
 Így dörmög a dalnok – mert bizony egy bárd ül
 Lábánál a hegynek és rímeket bárdol,
 Míg az egek alja veresborba bordul.
 Aszút és furmintot szomjaz a (ba)bérdal,
 S magad is. Hallgató, hörpintgetve bírd el,
 Mintha operában énekelné Berdál.

II-dik pohár

Fészküink, szívserelmünk, folyók marta Tokaj,
 Író-táborostul is maga a tökély!
 Erotic centered lila fénye tök új
 (Noha új tök nélkül halvány az esti kéj...)
 Érelj, ragyogj, Tokaj! teremj, fürtölj, tőkélj,
 Magyar szőlők egén kacsokkal üstökölj!
 Ne cukrozzál vizet! Ne lőrékkel tőkölj,
 Orpheus hajléka, hamburgeres Tokaj!

III-dik litykó

Tokaj jó bora, a must akár, a murci:
 Fehérbor-ivóknak elsőrendű mérce!
 Ha volt rá krajcárja, itta Kakuk Marci,
 Kortyolta Szomory, rábólintva: Merci!
 Szőlőskert mellett, sejl!, ne nőjön szömörce,
 Marci unokája, haj!, ne legyen Marco,
 Tiszai delphin, hukk!, immár három arcú...
 Szóval: húzzad, húzzad, húzzad, húzzad, Mircse!

Utol-só szavak

Vergil köszöntse, Dante s Ős-Faust a ...
 A Lapot és az Istent: a két Orpheust a
 Jubileum napján: tomboljon fiesta
 S csendesítse el majd toll, papír, fű, este.

 (B)ORPHEUS

1996. augusztus

Tokaji írótabori melléklet

Ára: 50 Ft

DALNOKVERSENY

Az ^{AK}KILÁTÓ Irodalompartoló
 Egyesület
 (az Orpheus alapító
 laptulajdonos kiadója)
 a folyóirat indulásának 5.
 évfordulóján
 az 1995. évi Tokaji Írótaborban
**az ORPHEUS és a
 tokaji bor
 dícséretére**
 (b)orfikus dalnokversenyt
 hirdetett.

Egy nap alatt húsz jeligés pályamű
 készült el. Az alkalmi zsűri (*Hegyi
 Imre, Cs. Varga István és Zimonyi
 Zoltán*) négyet választott ki díjazásra,
 csak ezek jeligéjét oldotta fel. Kiderült,
 hogy három szerző kezemunkájával
 volt dolguk. A nyertesek:

I. díj: Tarján Tamás
Tokaji borsal és Sírírkák

II. díj Balla D. Károly
En bosszút borsalok

III. díj Tóth Éva
Írótabori borsal

*E kiadványban valamennyi
 pályamunkát közöljük.*

**Tarján Tamás
 Tokaji borsal**

I-só korty

Hát ha borsalt - borsalt! Lesz két oldal borsal,
 Bor- és nádcsésző, párolt oldalborsal-L... -
 Így dörög a dalnok - mert bizony egy bárd ül
 Lábánál a hegnyek és rimeket borsal,
 míg az egék alja veresborsal borsal.
 Aszút és furmintot szomjaz a (ba)borsal,
 magad is, Hallgató, hőrpíntgetve bírd el,
 S mintha operában énekelné Borsal.

II-dik pohár

Fészünk, szívseréimünk, folyók marta Tokaj,
 Írótaborostal is maga a tőkély!
 Erotic centered lila fénye tők új
 (Noha új tők nélkül halvány az esti kéj...)
 Érelj, ragyogj, Tokaji teremj, fűrtölj, tőkélj,
 Magyar szőlők egén kacsokkal üstölj!
 Ne cukrozzál vizet! Ne lőrékkel tőkölj,
 Orpheus hajléka, hamburgeres Tokaji!

II-dik litykó

Tokaj jó bora, a must akár, a murci:
 Fehérbor-ivóknak elsőrendű mérce!
 Ha volt rá krajcárja, itta Kakuk Marci,
 Kortyolta Szomorj, rábólintva: Merce!
 Szőlőskert mellett, sejt, ne nőjön szömörce,
 Marci unokája, hajj!, ne legyen Marco,
 Tiszai delphin, huukk!, immár három arcú...
 Szóval: húzzad, húzzad, húzzad, húzzad Mircese!

Utol-só szavak

Vergil köszöntse, Dante s Ős-Faust a ...
 - A Lapot és az Istent: a két Orpheust a
 jubileum napján: tomboljon fiesta
 - S csendesítse el majd toll, papír, fű, este.

